

REFERAT - Møte Nr.4 / 2024

Møtet gjelder	Rådet for byarkitektur
Møteinnkaller	Byarkitekten
Møte nr.	4 - 2024
Møtetidspunkt	07.05.2024, 12:30 - 15:30
Referat dato	29.05.2024
Sted	Kjøpmannsgata 36, Møterom Tuba
Deltakere:	Møteleder: Are Risto Øyasæter (Byarkitekt) Referent: Einar Bye Mette Bye (Byantikvar)
Håndverkerforeningen NTNU, AB-fakultetet Næringsforeningen NLA TAF	Rådsmedlemmer: Torgeir Rønning Steffen Wellinger Line Snøfugl Storvik Trond Heggem Ragnhild Snustad
Byplankontoret	Gjester: Kjersti Myrvang, Andreas Berggren Kjønsvik
Forfall	
Vedlegg sendt ut med innkalling	<ol style="list-style-type: none">1. Presentasjon Dyrborg2. Dyrborg - Planbeskrivelse3. Dyrborg - Planbestemmelser4. Dyrborg - Referat arbeidsmøte med Byantikvar 5. Avisartikkel, Bergens Tidende 24.04.2024 <i>Byrådet foreslår å legge ned Byarkitekten og klimaetaten: – Lite annet enn symbolpolitikk*</i>
Vedlegg	
Habilitet	

Innspill til referatet kan sendes til Byarkitekten ved enten:

einar.bye@trondheim.kommune.no, tlf: 466 76 670 eller are-risto.oyaseter@trondheim.kommune.no

4.1 Godkjenning av referat og agenda

4.2 Plansak: Dyrborg (gnr/bnr 421/272 og 422/228)

4.2.1 Saken presenteres av Kjersti Myrvang og Andreas Berggren Kjønsvik fra Byplankontoret.

Saken ligger ute til [offentlig ettersyn](#) med høringsfrist 13.mai.

Byplankontoret har trukket fram to problemstillinger som de ønsker innspill på:

Problemstilling 1

En god behandling av ny og eksisterende vegetasjon kan gjøre virkningene av ny bebyggelse mykere. Det er viktig at landskapsarkitektur blir godt ivaretatt i denne saken. Bør § 4.15 i bestemmelsene forsterkes?

§ 4.15 Bevaring vegetasjon Det skal utarbeides en plan som viser hvilken vegetasjon som skal fjernes og tiltak for revegetering, nyplanting og tynning av eksisterende vegetasjon.

Det mangler krav om at tiltak i en slik plan skal gjennomføres.

Problemstilling 2

Hvor går tålegrensen for tillatt utnyttelse? Det er veid opp mot:

- Beliggenhet/ Byveksttalen
- Påvirkning på naboer
- Nye boliger med flott utsikt over byen
- Silhuetten påvirkes ikke vesentlig
- Variasjon i takformer og volumer

Krav i bestemmelsene sikrer at antall boenheter blir minimum 50 og maksimum 60.

Med maksimum antall boenheter blir det en tetthet på 5,8 boliger/dekar.

4.2.2 Rådets uttalelse

Generell tilbakemelding angående landskapsbehandling i reguleringsplaner

En landskapsplan som bare viser sluttsituasjonen kan gi et feilaktig bilde, fordi trær og annen vegetasjon bruker lang tid på å vokse fram. Skjæringer i landskapet kan også være vanskelig å lese i en plan. Det er viktig at landskapsbehandlingen er redegjort for på en troverdig måte som kartlegger sprengning, skjæringer og hvilke trær som blir berørt. Den må ta høyde for trærnes rotsone og eventuell graveskråning. Trær/vegetasjon som skal bevares må forankres i bestemmelser. Dette kan gjøres med en sprengbevaring/byggeplan.

Problemstilling 1 - Bør § 4.15 om bevaring av vegetasjon forsterkes?

Nødvendige krav kan stilles i bestemmelse §8.1. Rådet anbefaler krav til en plan som viser sprengning, anleggsgjennomføring og bevaring.

I denne reguleringsplanen er det særlig i vest, på toppen av byggegropa det er vanskelig å oppfatte de reelle konsekvensene av graving og sprengning. Det gjelder da særlig for trærnes rotsone. I illustrasjonene er trær vist, men det står også "Eksisterende skog ikke innmålt". Rådet utelukker ikke at vist løsnings gir et realistisk bilde av sluttresultatet, men dette må på en eller annen måte sikres. En begynnelse kan være å stille krav til at eksisterende trær må måles inn, f.eks i 8.1 eller 8.2.

Bevaring og nyplanting av vegetasjon er viktig for at området skal gli inn i åssiden, på tross av store skjæringer i landskapet. Det er bra at bestemmelse 4.5 følger opp dette ytterligere med fokus på også terrassering og materialbruk. Rekkverk og oppbygde støttemurer vil også prege bygningsmiljøet her. Med tanke på både nærvirkning og fjernvirkning er det av betydning at også dette formes med omtanke for situasjonen.

Problemstilling 2 - Hvor går tålegrensen for tillatt utnyttelse?

Planen ligger innenfor byggesone 2 i ny KPA og illustrerer en problemstilling som vi vil se mer av framover, nemlig en forventning om høy utnyttelse på en vanskelig tomt. Vi ser at det ligger an til å bli en svært detaljert regulering, noe som trolig er nødvendig. Rådet poengterer at en grundig og seriøs planprosess som dette gir gevinster som løfter hele prosjektet og gjør det mer interessant. Dette kan bli et referanseprosjekt sett i forhold til hva som er "lønnsomt" å bygge andre steder med vesentlig enklere utgangspunkt.

Det mest dramatiske ved planen er terrengbearbeidinga. Utfordringene knyttet til terrenget hører tett sammen med utnyttelsesgraden. Det er veldig kraftige skjæringer, enkelte på 3.5 meter. Dette vil være enormt energikrevende med mye betong og masseforflytning. Inntrykket av skjæringene kan reduseres med vegetasjon, som tidligere omtalt, men det vil ta tid før det gror til, og det er vanskelig å fastslå sluttresultatet. Landskapet gjør at dette prosjektet minner mer om en situasjon fra f.eks Bergen, og det hadde kanskje vært på sin plass å se til planer derfra for å undersøke bruk av bestemmelser.

Bebyggelsen er tilsynelatende greit tilpasset bygningsmiljøet i åssiden, selv om det er i en annen skala. Variasjonen i takformer og volumer virker gjennomtenkt på den måten at småhusskalaen i front demper virkningen av husene bak, som ligger inntil terrenget og ikke er bearbeidet og nedbrutt i samme grad. Det ser ut til å fungere greit. Rådet understreker at det må være samsvar mellom illustrasjonsmaterialet og maks utbygd situasjon (reelle forutsetninger gitt i planens bestemmelser). For eksempel har man illustrert med 52 boliger, men det er åpnet for 60. Hvilke konsekvenser kan dette få?

Rådet vil trekke fram betydningen av gode uterom på bakkeplan. I denne planen er gata særlig viktig, og det er av stor betydning at dette blir mer enn en adkomstvei for bil. Dersom man kan redusere kjørevei i gatetunet, så er det en god start. Hvordan dette gatetunet skal utformes i praksis må man undersøke. Det har jo mye å si hvordan tilstøtende bygg blir (en by i øyehøyde). Det gjelder både mot gårdstunet og på nedsiden foran rekkehusene.

4.3 Politisk sak angående rådets videre drift

4.3.1 Byarkitekten har forfattet et saksframlegg basert på den gjennomførte evalueringen, i tråd med forrige møtes punkt 3.4. Av respekt for saksgangen vil ikke saksframlegget deles med Rådet i sin helhet før det er offentliggjort, men gjennomgås på møtet.

Hovedkonklusjonene er kort oppsummert:

- Evalueringen bekrefter at rådet for byarkitektur er en viktig ressurs.
- Rådet for byarkitektur bør videreføres, men møtehyppigheten bør reduseres noe.
- Rådet søkes videreutviklet så langt det er mulig med de ressurser som er tilgjengelig, i tråd med konklusjoner og anbefalinger fra evalueringen som er gjennomført.

Saken har fortsatt ikke vært til politisk behandling.

Utdrag fra Evalueringen:

Følgende anbefalinger gis for rådets framtidige arbeid:

- Rådet for byarkitektur bør bestå, da det gir administrasjonen et viktig utenfrablikk på saker av prinsipiell karakter.
- Rådet bør bli mer tydelig overfor politisk nivå. Fordelene og ulempene ved å omorganisere rådet til et kommunalt råd, eller annen organisering, bør derfor på sikt utredes.
- Det må utarbeides tydelige rutiner for innsending av saker, tidspunkt for innsending av saker og hva slags saker som bør sendes inn.
- Uttalelser må komme tydeligere frem i saksframlegg, og følge saker frem til politisk behandling, i samsvar med mandatet.
- Rådet bør bli mer synlig i media. Det bør bli lettere for media å fange opp saker/uttalelser.
- Rådet for byarkitektur bør ha et flertall av arkitekter og landskapsarkitekter, men det bør vurderes om rådet kan utvides med 1-2 fagpersoner som f.eks bærekraft og bysosiologi eller med et utenfrablikk som en byarkitekt fra andre byer. Håndverkerforeningen kan eventuelt vurderes som mindre relevant siden hovedtyngden av sakene er plan- og byggesaker. Det er viktig at rådet ikke øker vesentlig i størrelse.

4.3.2 Kommentarer til saksframlegget

- For å bli mer tydelig kan rådet fokusere mer på det prinsipielle i hver enkelt sak og trekke det fram. På den måten kan vi bygge opp et bibliotek av prinsipielle saker. Vi kan starte med det generelle og så følge opp med det spesielle.
- Hvordan kan rådet fortsette med et møte i måneden, uten at det krever for mye av administrasjon? Kanskje rådets medlemmer kan gjøre mer av jobben.
- Sakene som skrives bør fremover benytte henvisninger til arkitekturstrategien. I Bergen har man også benyttet punktene fra arkitekturstrategien i statuttene for byggeskikkprisen.

4.4 Arkitekturstrategien

Arkitekturstrategien ble vedtatt lagt ut på høring 23. april og er tilgjengelig på [Byarkitektens nettside](#). Høringsfrist er 23.juni 2024.

I møte 3 fikk Rådet anledning til å komme med sine tilbakemeldinger. Jevnt over var inntrykket godt, og kommentarene gikk mer på detaljer enn på det overordnede. For eksempel ble det trukket fram at punktene i del 2 i større grad kan spisses slik at de blir mer treffende under sin kategori, at man unngår overlappende punkter, og at rekkefølgen i større grad reflekterer prioritet. Et forslag er også at de innledende tekstene kan oppsummeres punktvis for å tydeliggjøre og forsterke budskapet. Det ble også foreslått at teksten om Trondheims særlige utfordringer burde være den siste av de innledende tekstene.

Avslutningsvis ble det diskutert hvorvidt Rådet ønsker å utarbeide en formell høringsuttalelse til strategien. Byarkitekten som har utarbeidet strategien bør i så fall utelates fra denne prosessen. Vi tar en beslutning på dette i møtet.

Skal Rådet, som ekstern referansegruppe, utarbeide et høringsinnspill?

Hvis foreningene jobber hver for seg frem mot 18.juni kan man ta sikte på å utarbeide en uttalelse på vegne av rådet i kommende møte.

4.5 Kronikk angående foreslåtte endringer i KPA

Oppfølging av punkt 3.2.1 fra forrige møte. Det ble da konkludert med at Byarkitekten skulle skrive en kronikk, med innspill fra Rådet. Vi går gjennom et utkast i møtet.

Teksten kom på trykk i [adressa 21.mars](#) som et debattinnlegg, etter en del forenkling.

4.6 Nytt fra Byarkitekten

4.6.1 Som omtalt på Arkitektur.no og i [Bergens Tidende](#) ble det 24.april kjent at Byrådet i Bergen går inn for å legge ned Byarkitekten i Bergen. Hvordan etaten skal legges ned er fremdeles uklart, men en flytting av etaten inn under Plan- og bygningsetaten vurderes som en mulighet. Siden nyheten ble kjent har det kommet flere [støtteerklæringer](#), blant annet i et [åpent brev](#) fra Byarkitektene i Trondheim, Stavanger, Indre Østfold, Lillestrøm og Ullensaker.

Rådet for byarkitektur gir sin tilslutning til Byarkitektenes åpne brev.

4.7 Eventuelt

4.8 Neste møte

Neste møte blir den 18.juni, ikke 4.juni som først oppsatt. Møtet blir i NTNU sine lokaler i Arkitekt Christies gate 2.

Det vurderes om både hovedrepresentanter og vararepresentantene skal kalles inn til dette møtet for å gi nye representanter en mulighet til å bli litt bedre kjent med rådets praksis og med de andre rådsmedlemmene. Det avklares når innkalling sendes ut.

Med tanke på konstitueringen av det nye byrådet vil vi invitere påtroppende byråd for byutvikling, Lars Viko Gaupset og byutviklingsdirektør Bente Næverdal for å orientere om rådets virksomhet.